

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
DIREKTORAT ZA CIVILNO PRAVO

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

T: (01) 369 5342
F: (01)369 5783
E: gp.mp@gov.si
www.mp.gov.si

Urad Vlade za komuniciranje

gp.ukom@gov.si

Številka: 091-13/2019/2

Datum: 14. 3. 2019

Zadeva: ZD (Predlagam.vladi.si predlog 9800-52) – Dedovanje po umrlem zakoncu (partnerju) – odgovor

Zveza: Vaše elektronsko sporočilo z dne 5. 2. 2019

Ministrstvo za pravosodje je dne 5. 2. 2019 prejelo vaše elektronsko sporočilo s predlogom 9800-52, prejetim preko spletnega orodja *predlagam.vladi.si*, s katerim se predlaga sprememba veljavne ureditve dedovanja v drugem dednem redu. V nadaljevanju vam posredujemo naš odgovor.

V skladu s slovensko zakonsko ureditvijo dedovanja v drugem dednem redu zapuščino pokojnika, ki ni zapustil potomcev, dedujejo njegovi starši in njegov zakonec (14. člen Zakona o dedovanju¹, ZD). Pokojnikovi starši dedujejo eno polovico zapuščine po enakih delih, pokojnikov zakonec pa deduje drugo polovico zapuščine. Če pokojnik ni zapustil zakonca, dedujejo pokojnikovi starši vso zapuščino po enakih delih.

Veljavna slovenska dednopravna ureditev v temelju izhaja iz sedemdesetih let prejšnjega stoletja, torej iz drugačnih družbenih razmer, kot so današnje. V skladu s splošnim trendom, ki je zaznamoval razvoj dednega prava v 20. stoletju, so se dedne pravice krvnih sorodnikov zmanjševale na račun povečevanja pravic v korist zakoncev. Tako lahko v dednopravnih ureditvah v evropskih državah (predvsem v Belgiji in na Nizozemskem) vidimo trend bistveno širšega urejanja dednih pravic zakoncev v primerjavi z dednimi pravicami potomcev in tudi drugih sorodnikov. Utemeljitev povečevanja dednih pravic zakoncev je predvsem v tem, da sta zakonca tista, ki pridobivata premoženje skupaj, v medsebojnem sodelovanju, medtem ko otroci in drugi sorodniki k temu načeloma z ničemer ne pripomorejo².

Čeprav veljavna slovenska dednopravna ureditev trenutno še ne sledi omenjenim trendom v smislu spreminjanja velikosti dednih deležev, ki pripadajo zakoncu v določenem dednem redu, pa ZD v skladu z ureditvijo iz 23. člena omogoča, da lahko sodišče na zahtevo zakonca, ki deduje z dediči drugega dednega reda, odloči: (1) da deduje zakonec tudi del tistega dela zapuščine, ki bi ga po zakonu dedovali drugi dediči oziroma (2) da deduje zakonec vso

¹ Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odl. US, 117/00 – odl. US, 67/01, 83/01 – OZ, 73/04 – ZN-C, 31/13 – odl. US in 63/16

² Povzeto po članki prof. dr. Viktorije Žnidaršič Skubic, Dedovanje med zakoncema, Pravni letopis, Inštitut za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, 2005, str. 86

zapuščino, če je njena vrednost tako majhna, da bi zakonec zašel v pomanjkanje, če bi se delila. Sodišče pri odločanju o tem upošteva vse okoliščine primera, zlasti premoženjske razmere in pridobitno sposobnost zakonca, premoženjske razmere in pridobitno sposobnost drugih dedičev ter vrednost zapuščine.

Institut povečanja dednega deleža zakonca torej omogoča razdelitev zapuščine v skladu z materialnimi potrebami zakonca, ki so mu zaradi zapustnikove, torej zakončeve smrti odtegnjena potrebna življenjska sredstva. Institut povečanja dednega deleža zakonca je tako korektiv določb o zakonitem dednem redu in predstavlja socialni element pri določanju zakonitih dednih deležev.

Sklepno dodajamo, da lahko zakonec s svojim premoženjem razpolaga za primer smrti z oporoko v korist zakonca po splošnih pravilih oporočnega dedovanja in je pri testiranju omejen le z institutom nujnega deleža. Po drugem odstavku 26. člena ZD znaša nujni delež potomcev, posvojencev in njihovih potomcev ter zakonca polovico, nujni delež drugih dedičev pa tretjino tistega deleža, ki bi šel vsakemu posameznemu izmed njih po zakonitem dednem redu. Dodajamo, da se v primeru, ko je zapustnik z oporoko v celoti razpolagal s svojim premoženjem (in pri tem ni upošteval nujnih dedičev), nujni delež nujnih dedičev določi le v primeru, če ti svoj nujni delež v zapuščinskem postopku zahtevajo, sicer se v celoti deduje, kot je zapustnik določil v oporoki.

Glede na vse navedeno na Ministrstvu za pravosodje menimo, da bo treba o ustreznosti veljavne ureditve zakonitega dedovanja v posameznih dednih redih, ter o vprašanih, povezanih z obstojem oziroma načinom ureditve instituta nujnega dedovanja v slovenskem pravnem redu, opraviti široko strokovno razpravo in morebitno spremenjeno ureditev vključiti v naslednjo novelo ZD oziroma v nov zakon, ki bo namesto veljavnega ZD urejal dedovanje.

S spoštovanjem,

Miha VERČKO
generalni direktor

Pripravila: Mihaela Bevc, sekretarka